

De Minister van Justitie en Veiligheid
De Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en
Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
3909924

Bijlagen
7

nota

Nadere memorie van antwoord bij het wetsvoorstel
uitbreiding taakstrafverbod (Kst. 35 528)

1. Aanleiding

De Vaste Kamer Commissie voor Justitie en Veiligheid van de Eerste Kamer heeft op 9 november 2021 een nader voorlopig verslag vastgesteld bij het wetsvoorstel uitbreiding taakstrafverbod (bijlage 2). Graag bespreken wij met u beiden in een komende DWJZ-staf of in een apart overleg of de in antwoord daarop geschreven nadere memorie van antwoord (bijlage 3) en de in deze nota voorgestelde ondertekening van de aanbiedingsbrief (zie onder 3.1) uw instemming heeft.

Ook willen we graag met u de relatie bespreken tussen het wetsvoorstel en het aan het Tweede Kamer aan te kondigen onderzoek naar de feitelijke bestraffing van geweld tegen personen met een publieke taak. In de beantwoording is naar dit onderzoek nog niet verwezen.

2. Geadviseerd besluit

Het advies is in te stemmen met bespreking van de beantwoording en de ondertekening.

3. Kernpunten

3.1 Ondertekening

Het wetsvoorstel is vóór uw aantreden ondertekend en ingediend door de toenmalige Minister voor Rechtsbescherming en werd medeondertekend door de toenmalige Minister van Justitie en Veiligheid. Ook bij de beantwoording van vragen uit de beide Kamers werd deze verantwoordelijkheidsverdeling telkens aangehouden. De eerste ondertekening door de toenmalige Minister voor Rechtsbescherming is terug te leiden naar het gegeven dat hij de beleidsreactie op de evaluatie van de Wet beperking oplegging taakstraffen aan de Kamer heeft gezonden en daarover met de Kamer heeft gedebatteerd. Strikt genomen heeft het onderwerp echter vooral betrekking op het materiële strafrecht (belegd bij de Minister van Justitie en Veiligheid) en slechts beperkt gevolgen voor de strafuitvoering (belegd bij de Minister voor Rechtsbescherming). Daarnaast sluit het wetsvoorstel voor wat betreft zijn doelstellingen aan bij de door de Minister van Justitie en Veiligheid uitgesproken ambitie om geweld en agressie tegen onder meer agenten en hulpverleners terug te dringen.

Om die redenen is in de concepten uitgegaan van een ondertekening van de nadere memorie van antwoord primair door de Minister van Justitie en Veiligheid.

3.2 Inhoudelijke beantwoording

Kernpunten van de voorgenomen inhoudelijke beantwoording komen aan de orde onder 4. Verder is als bijlage een factsheet opgenomen (bijlage 1) om de belangrijkste inhoudelijke onderwerpen, vooruitlopend op nadere bespreking, alvast nader toe te lichten.

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Straf- en
Sanctierecht

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
3909924

4. Toelichting

4.1 Inhoud wetsvoorstel

Het wetsvoorstel voorziet in een uitbreiding van het taakstrafverbod dat nu geldt bij ernstige geweld- en zedenmisdrijven en recidive. Aan het taakstrafverbod wordt toegevoegd: geweld (artikelen 300-303 Sr), begaan tegen een ambtenaar van politie, een medewerker van brandweer of ambulance of een buitengewoon opsporingsambtenaar in de uitoefening van zijn publieke taak in het kader van de handhaving van de orde of veiligheid of tegen een andere persoon die in dat kader een publieke taak uitoefent. Zoals gezegd, is ten behoeve van een uitgebreidere introductie op het dossier een factsheet opgesteld. Deze is als bijlage bij nota gevoegd (bijlage 1).

4.2 Ontvangst wetsvoorstel in Eerste Kamer

In het voorlopig verslag spraken VVD, CDA en SGP uit 'met belangstelling' van het wetsvoorstel kennis te hebben genomen. De leden van de fracties van de PvdA, GroenLinks, PVV en 50PLUS hebben 'kennisgenomen' en spraken zich niet waarderend uit. De leden van de SP-fractie gaven enkel aan vragen te hebben. D66 gaf aan 'met gefronste wenkbrauwen' van het wetsvoorstel kennis te hebben genomen.

De vraagstelling was over de gehele linie genomen kritisch. Veel werd verwezen naar een deskundigenbijeenkomst, georganiseerd door en in de Eerste Kamer op 8 juni jl. waar vertegenwoordigers van het openbaar ministerie, de Raad voor de rechtspraak, de reclassering, de NOvA en de Nederlandse Veiligheidsbranche een waardering van het wetsvoorstel hebben gegeven. Op het openbaar ministerie en de Nederlandse Veiligheidsbranche na, waren de deelnemers kritisch.

Voor het nader voorlopig verslag is opnieuw inbreng geleverd door de fracties van de VVD, PVV, GroenLinks en PvdA (gezamenlijk), D66, ChristenUnie, 50PLUS en OSF. D66 spreekt zich weliswaar waarderend uit voor de eerdere beantwoording in de memorie van antwoord, maar geeft ook nu aan door die beantwoording nog niet overtuigd te zijn. De ChristenUnie onderschrijft wel de doelstelling van het wetsvoorstel en stelt vervolgvragen. De fractieleden van 50PLUS sluiten zich graag bij de vragen van de ChristenUnie-fractieleden aan. Onduidelijk is hoe zij het wetsvoorstel waarderen. Dit geldt ook voor het lid van de OSF-fractie. De vraagstelling van GroenLinks en PvdA is opnieuw kritisch.

4.3 Belangrijkste aandachtspunten en toelichting op voorgestelde beantwoording

a. Geen opvolging aan eerdere negatieve advisering door onder meer de Reclassering, Raad voor de rechtspraak en de Afdeling advisering van de Raad van State.

In de vraagstelling wordt veelvuldig verwezen naar kritiek die eerder door adviesorganen is geuit. Daarin worden kanttekeningen geplaatst bij nut en noodzaak van het wetsvoorstel en bij de mogelijkheden die de rechter heeft om

maatwerk te leveren in gevallen waarin een taakstrafverbod geldt. In verband hiermee wordt eveneens verwezen naar het rapport "Ongekend onrecht" dat over de Toeslagenaffaire is opgesteld. In de beantwoording wordt aangegeven dat op alle kritiekpunten uit de advisering is ingegaan (er is dus verantwoording afgelegd over de wijze waarop met de kritiek is omgegaan) en dat de kritiek niet tot een heroverweging heeft geleid. Deze kritiek en de reactie van de regering is uitputtend beschreven in de memorie van toelichting en in het nader rapport. Deze stukken zijn volledigheidshalve ook als bijlagen bij deze nota gevoegd.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en
Sanctierecht

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
3909924

Dat de ruimte om rechterlijk maatwerk te bieden met het wetsvoorstel zou worden ingeperkt, wordt ook in deze nadere memorie van antwoord niet onderschreven. De reden hiervoor is dat de bestaande regeling van het taakstrafverbod technisch ongewijzigd blijft; alleen de reikwijdte van het taakstrafverbod wordt uitgebreid (door de toevoeging van geweldsmisdrijven tegen personen met een publieke taak). De sanctiecombinaties die onder de huidige regeling mogelijk zijn, blijven met het wetsvoorstel intact (zie nader onder b. "sanctiecombinaties"). Daarin bestaat voldoende ruimte om recht te doen aan het sanctiedoel van de speciale preventie en om recht te doen aan bijzondere persoonlijke omstandigheden van de veroordeelde.

In de beantwoording wordt in verband hiermee tegengesproken dat als gevolg van het wetsvoorstel effecten zullen optreden die in het rapport "Ongekend onrecht" aan de orde zijn gesteld. In de memorie van antwoord was hierop al ingegaan met een beschouwing over de werkwijze van de strafrechter in vergelijking met die van de bestuursrechter.

b. Sanctiecombinaties

Zoals hiervoor aangegeven, is in navolging van de eerdere beantwoording in de nadere memorie van antwoord opnieuw uiteengezet dat het wetsvoorstel afdoende ruimte biedt om bijzondere omstandigheden, gelegen in de persoonlijkheid van de verdachte of de omstandigheden waaronder het feit is begaan, in de rechterlijke beoordeling te betrekken.

GroenLinks, PvdA, SP en D66 leggen de nadruk op het sanctiedoel van speciale preventie/voorkoming van recidive. Zij stellen dat een taakstraf in dit opzicht effectiever is dan een korte gevangenisstraf en verwijzen naar onderzoek waarop eerder door NOVA en Reclassering Nederland in de advisering ook is gewezen. Bij de beantwoording van de vragen hierover is aangesloten bij de lijn die ook in de nota naar aanleiding van het verslag is gevolgd. Deze redeneerlijn is (1) dat door het taakstrafverbod de (kale) taakstraf wordt vervangen door een gevangenisstraf en (2) de rechter die gevangenisstraf geheel of deels voorwaardelijk kan opleggen. Daarbij kunnen nog steeds bijzondere voorwaarden worden gesteld. Met het opleggen van bijzondere voorwaarden kan aan recidive-verminderende gedragsbeïnvloeding worden gedaan (speciale preventie). Het opleggen van een taakstraf in combinatie met een (gedeeltelijk) voorwaardelijke gevangenisstraf is echter niet mogelijk. Dit is ook onder het bestaande taakstrafverbod het geval. Ter verduidelijking wordt hierop in de factsheet die als bijlage is gevoegd, nader ingegaan.

c. Reikwijdte wetsvoorstel (welke beroepen en strafbare feiten?)

Onder verwijzing naar de inbreng van de Nederlandse Veiligheidsbranche (in de advisering en bij de deskundigenbijeenkomst op 8 juni 2021) en het eerder ontraden (en verworpen) amendement van het lid Van Wijngaarden, wordt opnieuw aandacht gevraagd voor de positie van particuliere beveiligers (door de VVD en PVV). In de memorie van antwoord werd verduidelijkt waarom beveiligers die een publieke taak uitoefenen wél, en beveiligers die geen publieke taak uitoefenen niét onder de reikwijdte van het wetsvoorstel vallen. De VVD-fractie is over de beantwoording kritisch en is van mening dat alle beveiligers onder de reikwijdte van het wetsvoorstel zouden moeten vallen. Deze leden vragen de regering dit te bevestigen. In de voorgestelde beantwoording kan deze bevestiging niet worden gegeven. Reden hiervoor is dat een publieke taakuitoefening een vereiste is voor de toepasselijkheid van het uitgebreide taakstrafverbod (zie voor de redenen onder meer bladzijde 4, onder 4, in de nadere memorie van antwoord.). De rechtvaardiging voor het wetsvoorstel wordt gevonden in de omstandigheid dat naast de schending van de lichamelijke integriteit van het slachtoffer, ook het openbaar gezag wordt geschonden bij mishandeling van – kort gezegd – een functionaris met een publieke taak. Van een publieke taakuitoefening is bij de inzet van particuliere beveiligers niet altijd sprake.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en
Sanctierecht

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
3909924

d. Toezegging evaluatie wet uitbreiding taakstrafverbod

De leden van de PVV-fractie vroegen een evaluatie van het wetsvoorstel. Toegezegd was hierin te zullen voorzien vijf jaar na inwerkingtreding. Deze leden vragen in het nader voorlopig verslag of dit niet sneller kan. De kern van de voorgestelde beantwoording is dat het onderwerp van het wetsvoorstel en de daarop geuite fundamentele kritiek, om gedegen onderzoek vragen. Wel kan, om de eerste effecten van het voorstel in kaart te brengen, worden voorzien in een zogenoemde invoeringstoets na een termijn van een jaar.

4.4 Politieke en bestuurlijke context

Het wetsvoorstel is op 2 februari 2021 aangenomen door de Tweede Kamer. Voor stemden: Krol, 50PLUS, VVD, SGP, CDA, PVV en FVD. Tegen stemden: D66, GroenLinks, SP, PvdA, ChristenUnie, PvdD, DENK, Van Kooten-Arissen. Van belang is dat het wetsvoorstel eveneens uitvoering geeft aan de motie van de leden Helder (PVV), Van Oosten (VVD) en Van Dam (CDA) (Kamerstukken II 2018/19, 35000-VI, nr. 24).

Onder 4.2 is daarnaast de ontvangst van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer beschreven.

4.5 Communicatie

Er is geen afzonderlijke communicatie voorzien.

4.6 Afstemming

Deze nota is afgestemd met DSenS, DRC, DGPenV en DFEZ.

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

Niet van toepassing. Alles in deze nota leent zich voor openbaarmaking.

6. Bijlagen

Als bijlagen treft u aan:

1. factsheet wetsvoorstel Uitbreiding taakstrafverbod;
2. het nader voorlopig verslag van de Eerste Kamer;
3. de conceptbeantwoording (nadere memorie van antwoord);
4. de aanbiedingsbrief aan de Voorzitter van de Eerste Kamer;
5. het wetsvoorstel;
6. de memorie van toelichting;
7. het nader rapport.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en
Sanctierecht

Datum
15 maart 2022

Ons kenmerk
3909924